

Etki Analizi: Genel Perspektif ve TEPAV Çalışmaları

Sibel Güven

Ankara, 23 Şubat 2007

İçerik

- TEPAV'ın Temel Amaçları
- Etki Analizi
- AB Sürecinde Etki Analizi
- TEPAV|MOD Modelleme Çalışmaları

TEPAV'ın Temel Amaçları

- TEPAV'ın temel amacı: politika tasarımı sürecine katkı
- Nasıl?
 - ➔ Alınacak politika kararlarının sektörel ve makro etkilerini analiz ederek
 - ➔ Uygulanması önerilen politikaları değerlendirerek
 - ➔ Politika seçeneklerinin fayda ve sakıncalarını ortaya koyarak
 - ➔ Politika oluşturma sürecinin iyileştirilmesine katkıda bulunarak
 - ➔ Kararların gerekçelerinin kamuoyuna daha iyi anlatılmasını sağlayarak

Etki Analizi

■ Etki analizi ile

- Politika tasarım amaçlarının netleştirilmesi
 - Uygulanabilecek politika seçeneklerinin belirlenmesi
 - Ekonomik, sosyal ve çevresel fayda ve sakıncaların tespiti
 - Toplumun hangi katmanlarının ne şekilde etkilendiğinin tespiti
 - Seçeneklerin değerlendirilmesi
 - Tedbirin gerekçelerinin kamuoyuna daha iyi anlatılması
 - Politika kararlarının kalitesinin arttırılması
- amaçlanmaktadır

■ TEPAV'ın temel amaçları ile etki analizinin işlevleri örtüşmektedir

AB'de Etki Analizi

- Etki Analizi

- ➔ AB'de “Avrupa Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi” (2001) ve “Daha İyi Mevzuat Paketi” (Better Regulation, 2002) ile başlamış

- ➔ 2002 yılında AB kurumları için zorunlu hale getirilmiştir

- Aday ülkeler etki analizini AB müktesebatına uyum sağlamanın etkilerini değerlendirmek amacıyla kullanmakta

- Ancak,

- ➔ AB'ye aday ülkelerin katılım süreci için geliştirilmiş özel araçlar değil

- ➔ Amaç politika oluşturma sürecinin iyileştirilmesi

AB sürecinde Etki Analizi (I)

- Türkiye'nin AB'ye uyum sürecinde etki analizi çalışmalarının önemi
 - ➔ AB ile bütünleşmenin Türkiye ekonomisi üzerindeki etkilerini araştırmak
 - ➔ Müzakere sürecine katkıda bulunmak
 - Hazırlanacak müzakere pozisyon belgeleri ile
 - Müktesebat uyumuna ihtiyaç duyulan alanların tespiti
 - AB müktesebatı ile Türk mevzuatı arasındaki eksiklikler ve sorunların belirlenmesi
 - Sorunlu alanlar için geçiş dönemi ve istisna talepleri
 - Müktesebata uymamak söz konusu olmayacağından, alternatif uyum senaryolarının değerlendirilmesiyle uyum maliyetinin minimize edilmesi
 - Düzenlemelerin ülke ve yerel bütçeler üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi
 - İş çevreleri ve toplum kesimlerinin uyuma daha bilinçli hazırlanması

mümkün olacaktır

AB sürecinde Etki Analizi (II)

- Katılım sürecinde tüm yasal düzenlemeler için etki analizi yapmak mümkün olmayabilir :
 - ➔ Gereken yasal düzenlemeler sayıca çok fazla
 - ➔ Uyum süresi her bir düzenleme için etki analizi yapacak kadar uzun değil
 - ➔ Ülkenin ve kuruluşların etki analizi için maddi ve insan kaynakları kapasitesi sınırlı

AB sürecinde Etki Analizi (III)

- Öncelikle geniş kapsamlı (makro) etki analizleri hazırlanmalı
 - Makro analizler sonucu uyumda güçlük çekilebilecek sektörler, alt sektörler, direktifler belirlenebilir
 - ➔ Detaylı analiz başlıkları ortaya çıkarılır (mikro analiz)
 - Uyum kapsamında yapılacak düzenlemeler iş yapma ortamını değiştirebilir/etkileyebilir
 - ➔ Özel sektör temsilcileri tarafından hazırlanacak analizler
 - Uyum maliyetini
 - Geçiş dönemini
 - İstisna talebini
- gerekçelendirmekte kullanılabilir

Genel Bir Bakış (I)

■ Etki analizi

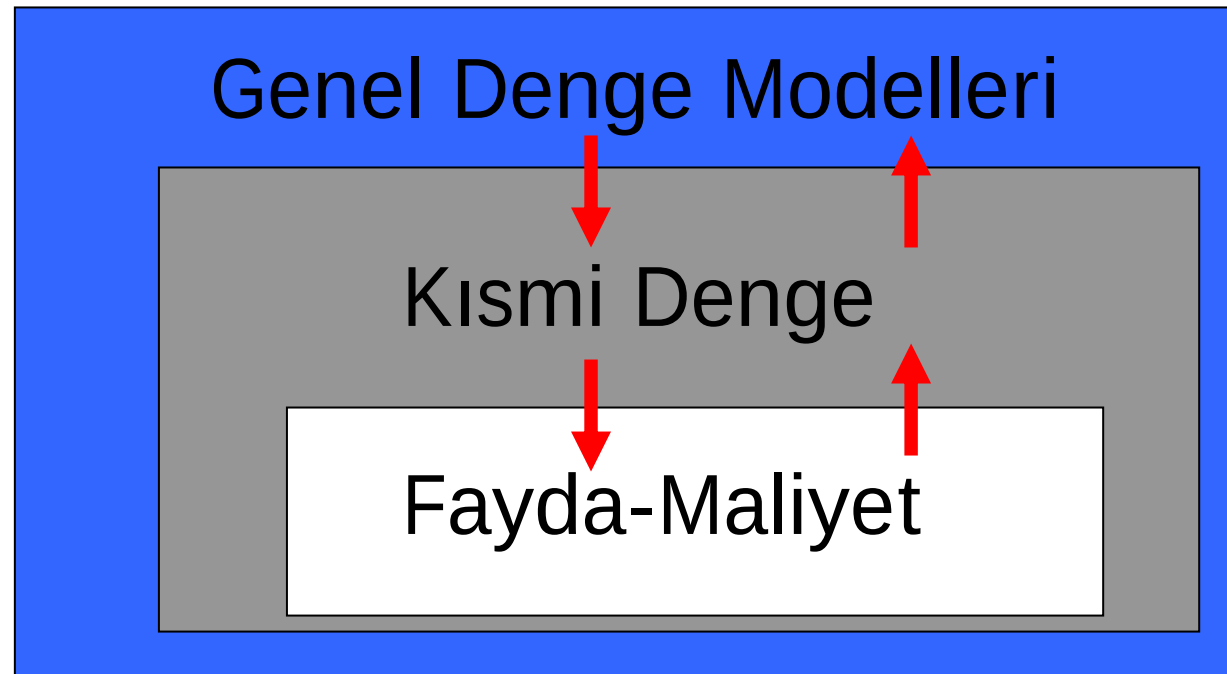
→ Tek bir şekli ve kalıbı olan, her ülkeye aynı şekilde uyan bir araç değil

→ Bir ürün olmaktan ziyade bir süreç

■ Dolayısıyla, etki analizinde kullanılacak teknikler ve modeller düzenlemenin çözüm getirmeye çalıştığı sorunun niteliği ve büyüklüğüne göre farklılık gösterir

Genel bir bakış (II)

- Politika analizinin temelinde farklı çözünürlük düzeyinde modeller ailesi kullanma gereği var. Modeller birbirlerini tamamlar-ikame etmez.
- Modelleme bir soyutlama sürecidir. Modelci, detaya ve kapsama karar vererek analiz tekniğini seçer

TEPAV|MOD Modelleme Çalışmaları (I)

■ Amaç:

- Etki analizi yapacak kurumsal kapasiteyi oluşturmak ve güçlendirmek
- Kullanılacak modelleri geliştirmek
- Özel ve kamu kesiminde alınacak kararlara yön verici zemini oluşturmak
- Kamu kurumlarında farkındalık yaratmak
- Kamu kurumlarında etki analizi yapabilecek kapasitenin oluşturulmasına katkıda bulunmak
- Etki analizi yapacak kurumlar arasındaki koordinasyonu geliştirmek
- Oluşacak bilgi birikiminin kurumsal ve akademik çevrelerde paylaşılmasını sağlamak

TEPAV|MOD Modelleme Çalışmaları (II)

■ TEPAV'da bu amaçla;

→ Kapasite geliştirilmekte

- Modelleme okullarında eğitimler
 - ECOMOD (EcoMod Modelling School)
 - GTAP (Global Trade Analysis Project)

→ TEPAV|MOD modelleme çalışmaları başladı

- TEPAV|MOD modelleme grubu kuruldu
 - Tam zamanlı araştırmacılar, proje danışmanları
 - Enstitüler ve programlar arası yatay işbirliği
 - » Disiplinler arası bir yaklaşımla
- Türkiye için hesaplanabilir genel denge modeli kurma çalışmaları başlatıldı

TEPAV|MOD Modelleme Çalışmaları (III)

■ Geliştirilen Türkiye Hesaplanabilir Genel Denge Modeli

➔ Ekonomideki tüm

- Akımların
- Piyasaların
- Aktörlerin

Davranışlarını modelleyen

➔ çok sektörlü,

➔ sağlam mikroekonomik temellere dayalı

➔ dış dünyayla etkileşimli

bir simülasyon modeli

TEPAV|MOD Modelleme Çalışmaları (IV)

■ Bu model

- Politika kararlarının ya da dışsal şokların, sektörel üretim, istihdam, dış ticaret, tüketim, tasarruf vb. üzerindeki tüm etkilerini hem yön, hem de mertebe olarak hesaplayabilecek
- Kısmi denge analizi ile öngörülemeyen etkileri, kazanan ve kaybeden aktörleri belirleyecek
- Politik önermelerin farklı toplumsal katmanlara etkisinin ölçülmesine olanak sağlayacak

TEPAV|MOD Modelleme Çalışmaları (V)

■ Çalışmaların neresindeyiz?

→ Sektörlere,

→ İşgücü ve hanehalkı kategorilerine

karar verildi

- Veri toplama sürecindeyiz

→ İlgili tüm kamu ve özel kurumlar ile işbirliği aşamasındayız

- Amaç paydaşların

- Veri toplamada katkıda bulunmasını
- Modelin geliştirilmesi sürecine dahil olmasını
- Modeli politika oluşturmada kullanabilmesini

sağlamaktır

TEPAV|MOD Modelleme Çalışmaları (VI)

■ Avrupa-Bilgi Köprüleri Programı

TEPAV Etki Analizi Projesi

- ➔ Amaç, direktif seviyesinde bir mikro etki analizi örneği üzerinde çalışarak ilgili kurumlar arası kapasite oluşturulmasına katkıda bulunmak

Teşekkürler...

www.tepav.org.tr